

18. Nilsbysundet med omgivningar

Skogs- och jordbrukslandskapet kring Nilsby är en mycket vacker kulturbygd med inslag av många olika naturtyper. Naturen i området är variationsrik. Här finns värdefulla betes- och odlingsmarker, flera raviner, geologiskt värdefulla formationer, gammal skog, stora områden lövskog, led för friluftsliv, sjö för fauna, gammal bebyggelse och ett landskap som under lång tid hävdats. Berggrunden består av mylonit och på den östra sidan gnejsgranit av Kilstyp. Inslag av mörka basiska bergarter gynnar förekomsten av flera krävande och för Värmland ovanliga arter.

Naturvärdesklass: 1

Kriterier: LBZKFG

Markägare: Privata markägare

Area: ca 900 hektar

Inventeringar, planer och förordningar:

Riksintresse

Landskapsskydd

Områdesbestämmelser

Biotopskydd, Ransbyravinerna

Utökat strandskydd

LST Naturinventering av Kils kommun 1989 obj nr: 17

Nyckelbiotopsinventering obj nr: 5, 7, 8, 9, 10,

Bolagens nyckelbiotoper obj nr: 23/B4-0/274, 23/B4-0/280, 23/B4-0/282

Ängs- och hagmarksinventering obj: 15-1 (klass 2), 15-4 (klass 3)

Ängs- och betesinventeringen obj: E12-LJE, 22B- BWR, 211-YWQ

Artrika vägkanter

Värden: Det variationsrika landskapet med åkrar, lövskog, raviner och strandängar ger goda förutsättningar för ett rikt djurliv. Hela landskapet kring Nilsby är estetiskt tilltalande. Ravinerna och västsluttningarna mot Fryken gynnar många krävande växtarter på grund av inslaget av de näringsrika mineral som finns i de intilliggande bergsluttningarna samt det rörliga grundvattnet. Faunan gynnas av en rik flora.

Hot: Ytterligare byggnation av fritidshus. Om betet upphör växer området igen. Gödsling av naturbetesmarkerna skulle utarma den flora som växer där idag. Avverkning av lövskogsområdena.

Önskvärd skötsel: Det är viktigt att behålla det omväxlande landskapet. Området skulle kunna bevaras och skötas genom ett kommunalt naturreservat med skötselplan där hela området längs med Fryken från Nilsbysundet upp till Sjöbergen ingår. Alternativt kan ett samarbete ske med skogstyrelsen för att skydda små områden genom avtal eller biotopskydd. Markerna runt Nilsbysundet bör fortsätta att hävdas genom bete/slätter för att inte växa igen. I de lövträdsrika sluttningarna ned mot Fryken bör det ske ett fortsatt gynnande av lövträd. På vissa ställen kan det behöva plockhuggas för att inte skogen ska bli för tät.

18. Nilsbysundet med omgivningar

Nilsbysundet med närmsta omgivningarna

Naturvärdesklass: 2

Kriterier: LBZG

Markägare: Privata markägare

Area: ca 268 hektar

Inventeringar, planer och förordningar:

LST Naturinventering av Kils kommun 1989 obj nr: 17

Nyckelbiotopsinventering obj nr: 5

Ängs- och hagmarksinventering obj: 15-1 (klass 2)

Ängs- och betesinventering obj: 22B- BWR

Områdesbeskrivning: Landskapsbilden runt Nilsbysundet är mycket vacker. Odlingslandskapet brukas rationellt men uppvisar ändå småskalighet. Det är gott om betesmarker och dessa hålls öppna genom bete av hästar, får och kor. Permanentboenden ligger på västra sidan om vägen men strandområdet är helt obebyggt. Strax söder om sundet på den östra sidan finns en liten grund bäckravin. Ravinen var till ganska nyligen betad men är nu bevuxen med gråal och en del asp. I ravinen växer det gamla lövträdet och det är relativt rikligt med död ved. Vid Nilsbybrons östra sida finns det en parkeringsplats med möjlighet att beundra landskapet, bron eller skåda fåglar. I områdets nordöstra del ligger Hagudden, som liksom sundet är en israndbildning. Vid Långe udde finns ett sentidserosionshak bildat genom våg- och iserosion. Sydväst om sundet finns bildningen av en strandporre.

Arter: Ängsvädd (02) Hirsstarr (02) Sångsvan (06)
Stagg (02) Göksblomster (02) Ormrot (02)
Frylearter (02) Skallerarter (02) **Storspov (06)**
Sånglärka (06) **Strutbräken (02)** Springkorn (02)
Fyrling (83) **Vintertagging (98)**

Värden: Det variationsrika landskapet med åkrar, lövskog, raviner och strandängar ger goda förutsättningar för ett rikt djurliv. Fryksdalen och Frykensjöarna utgör en ledlinje för flyttande fåglar. Nilsbysundet är en utmärkt plats att studera fågelsträcket. De öppna fälten och strandängarna erbjuder goda miljöer för rastande fåglar. Vattnet i Nilsbysundet fryser inte på vintern och utgör därför en viktig plats för övervintrande sjöfåglar. Sångsvanen har här en övervintringslokal som är av stor betydelse för arten.

Strandängarna runt sundet är värdefulla som häck- och rastlokaler för en mängd fåglar, särskilt för vadare. En del betas av nötdjur (och häst) och det finns ytterligare restaurerbara strandängar. Sundet innehåller även stora geologiska värden då avsmalningen vid Nilsby samt Hagudden anses vara israndbildningar gjorda av den senaste landisen. Vid sundet går det att finna spår av tiden då Kil låg under havsytan genom förekomsten av vänerlera, vänersand och svämsand.

18. Nilsbysundet med omgivningar

Önskvärd skötsel: Fortsätta och öka hävden på strandängarna genom bete av nötkreatur. Kommunen bör ha en mycket restriktiv inställning till nybyggnation. Landskapet bör hållas öppet och viss röjning av buskar längs med strandkanten bör ske. Den lilla ravinen bör få utvecklas fritt. Se även önskvärd skötsel för hela Nilsby med omnejd.

Kammersrud med omnejd

Naturvärdesklass: 2

Kriterier: BZKL

Markägare: Privata markägare

Area: ca 72 hektar

Inventeringar, planer och förordningar:

Naturvårdsavtal

LST Naturinventering av Kils kommun 1989 obj nr: 17

Nyckelbiotopsinventering obj nr: 8, 9, 10

Ängs och betesinventeringen obj nr: 211-YWQ

Ängs och hagmarksinventeringen obj nr: 15-4 (klass 3)

Kammersrudsområdet, Kils kommun, botanisk inventering

St Kils sockens kärlväxtflora, kompletteringar och kommentarer

Områdesbeskrivning: Området utgörs av Kammersrud by (två gårdar) med tillhörande småskaliga odlingslandskap och frodiga lövskogar. Runt byn och längs med Frykens västra kant utbreder sig stora områden av lövskog med stort inslag av hassel och ask samt inslag av ek och lind. Lövområdena är vackra och har genom naturvårdsavtal skötts så att lövträd gynnas. Vissa partier av skogen har betats och där har härliga lövskogslundar skapats. Vid gårdarna domineras trädskiktet av asp, ask, al, björk och rönn. Söder om gårdarna i Kammersrud, i sluttningen ned mot Fryken, ligger en betad bäckravin. Mellan gårdarna växer den gamla och grova Kammersrudseken. Under första hälften av 1800-talet betraktades eken som döende och i början på 1900-talet slog blixten ned i den. Trots detta står eken där idag med en frodig grön krona.

Arter: Ek (06)	Springkorn (01)	Skogstry (89)
Blåsippa (06)	Dvärghäxört(89)	Vårärt (89)
Trolldruva (01)	Kråkvicker (89)	Underviol (89)
Strutbräken (01)	Hassel (06)	Stinksyska (89)
Lundarv (89)	Ängsruta (89)	Lind (06)
Lunglav (01)	Bårdlav (01)	Skuggblåslav (01)
Kattfotslav (01)	Skriftlav (01)	Korallblylav (01)
Stuplav (01)	Gullpudra (01)	Aspegelélav (01)
Storrams (89)	Vitryggig hackspett (89)	

Värden: Byn och odlingslandskapet utgör ett odlingshistoriskt värdefullt objekt. Det varierande landskapet med betesmarker, bäckdalar och slutt-

18. Nilsbysundet med omgivningar

ningar gynnar en rik fauna. Lövskogarna gynnar en art- och individrik fågelfauna samt hyser flera vanliga och ovanliga hackspettar. Den vitryggiga hackspetten har häckat i området. Insektslivet i lövskogarna bör vara mycket rikt men är inte närmare undersökt. Den fina lövstrukturen och bra markförhållanden gör att bäckravinen har mycket goda förutsättningar för svampar, insekter och en rik kärlväxtflora.

Hot: Ytterligare byggnation av fritidshus. Skulle betet upphöra växer området igen. Ytterligare avverkning av lövskogsområdena.

Önskvärd skötsel: I de lövträdsrika sluttningarna ned mot Fryken bör man fortsätta att gynna lövträd. Området har tidigare varit mycket öppnare och det är viktigt att landskapet fortsätter att hållas öppet och eventuellt öppnas upp ytterligare. Det är ett något högt betestryck på vissa marker medan andra inte betas alls. En jämnare fördelning av betesdjur är önskvärt. Kammersrudseken bör skyddas som naturminne och samtidigt upprättas en skötselplan. På vissa ställen kan lövskogen behöva plockhuggas för att det inte ska bli för tätt. Inför ett eventuellt bildande av reservat är det önskvärt att en inventering av insektslivet görs. En vandringsled bör anläggas och märkas ut längs med Fryken för att sedan knytas ihop med Kungsleden.

Ransbyravinerne

Naturvärdesklass: 2

Kriterier: GBZ

Markägare: Privata markägare

Area: ca 24 hektar

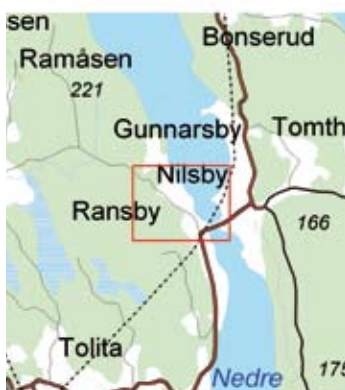
Inventeringar, planer och förordningar:

Biotopskydd

LST Naturinventering av Kils kommun 1989 obj nr: 17

Nyckelbiotopsinventering obj: 11, 12

Ransbyravinerne, Kils kommun, vegetationsbeskrivning

Områdesbeskrivning: Söder om Kammersrud finns de två djupt nedskurna Ransbyravinerne. Ravinerne ligger på varsin sida om den väg som går mot Övre Bondestad. Den ena ravinen mynnar direkt ut i Fryken medan den andra först mynnar ut i en bäck som sedan mynnar ut i Fryken. Den norra ravinen består av en liten huvudravin med några sidoarmer och omges av ängs- och åkermark. Ravinen är mycket lummig och växtligheten består av ask, al, rönn och hassel. Det finns rikligt med äldre träd och liggande död ved. Ravinen är lättframkomlig men några stigar finns inte. Den södra ravinen är djupare skuren, mörkare och fuktigare än den norra. På ena sidan ravinen går vägen till Övre Bondestad medan skog omger resten av ravinen. Växtligheten domineras av al men även av asp, hägg och rönn. Här finns även en del ask och hassel, dock i mindre

omfattning jämfört den norra. På plåtåerna och en bit ner på sluttningen växer det gran och några riktigt grova och gamla aspar. Mer arter av bräken växer här jämfört den norra ravinen. Den södra ravinen är skräpigare, vilket troligtvis kommer från bilar som passerar på vägen.

Arter: Svart trolldruva (01) Gullpudra (01) Springkorn (01)
Strutbräken (01) Krusig ulota (01) Skrifflav (01)
Stor aspicka (01) Lundstjärnblomma (01)

Värden: Värdet i ravinerna är främst de naturskogliga lövträdmiljöerna och de krävande växtarter som växer här. Förutsättningarna för en rik insekts- och fågelfauna är mycket goda, liksom för olika svampar och mossor.

Hot: En ändrad hydrologi skulle påverka de växter som lever här. Eftersom objekten har biotopskydd finns för tillfället inget större hot mot ravinerna. Nedskräpning är ett litet problem.

Önskvärd skötsel: Området bör få utvecklas fritt. Viss plockhuggning av gran kan behöva genomföras.

Kammersrudshöjden

Naturvärdesklass: 3

Kriterier: GKF

Markägare: Bolag

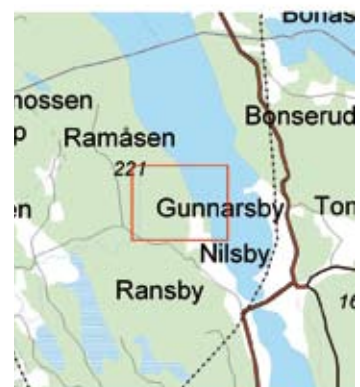
Area: ca 24 hektar

Inventeringar, planer och förordningar:

LST Naturinventering av Kils kommun 1989 obj nr: 17

Områdesbeskrivning: Kammersrudshöjden är en av få platser som låg ovanför havsytan då hela Kil låg under havet efter att landisen försvann. Här på 184 m ö h kan man mer eller mindre tydligt se den strandlinje där havet skvalpade in mot stranden för ca 10 000 år sedan. Växtligheten på toppen domineras av granskog. Längs med delar av berget slingrar sig den gamla Kungsleden fram. Här tågade enligt folkmun kungen med sitt följe mot Norge. I slutet av Kungsleden ligger en gammal vårdkase. Ytterligare norr om vårdkasan finns en utsiktspunkt med grillplats och sittstolar. Här är det en magnifik utsikt över Fryken och Nilsbysundet. Längs med den skogsbilväg som leder upp på berget finns en gammal tolvbottskoja som nu används som jaktstuga. Området har till stor del kalavverkats.

Värden: Kammersrudshöjden är värdefull ur ett geologiskt perspektiv. Det finns dessutom många kulturella skatter i skogslandskapet. Den otroliga utsiktspunkten tillsammans med en upprustad Kungsled skulle

ha värden för friluftslivet och som utflyktsmål. Området uppvisar stora kulturella värden med en mängd kolbottnar, fossil åkermark, odlingsrösen m m.

Hot: Skogen är hårt exploaterad och ytterligare avverkning skulle vara mycket förödande för faunan men även för friluftslivet.

Önskvärd skötsel: Det vore trevligt med en informationsskylt vid högsta kustlinjen med information om isen och dess påverkan på landskapet.

Hagudden

Naturvärdesklass: 3

Kriterier: G

Markägare: Kils kommun

Area: ca 10 hektar

Inventeringar, planer och förordningar:

LST Naturinventering av Kils kommun 1989 obj nr: 17

Områdesbeskrivning: Hagudden är en israndsbildning bildad under isens tillbakaryckning, bildningen skapades dock vid en tillfällig utvidgning av isen. Udden har därefter påverkats av svallning och här återfinns svallsand. Förr fanns här en liten grustäkt men udden är ändå relativt välbevarad. Här finns en populär badplats och området används till olika arrangemang för kommuninnevanarna.

Värden: Geologiskt intressant bildning

Hot: En grustäkt skulle innebära att den redan påverkade formationen skulle försvinna helt.

Önskvärd skötsel: Området bör användas som det gör idag.